

Suomen talonnimien ja sukunimien suhteesta¹

LAILA LEHIKAINEN

Jokainen talonnimiä tutkiva joutuu jossain vaiheessa tutkimustaan törmäämään kysymykseen talonnimien ja sukunimien suhteesta. Kaikkialla Suomessa on taloja, joiden nimi on samalla omistajien sukunimi, mutta kumpi nimen funktioista on primaari? Siis kumpi oli ensin – talonnimi vai sukunimi?

Suomen talonnimien iästä on esitetty kaksi eri teoriaa. Jalmari Finne (1921: 33–35) ja Eino Jutikkala (1958: 128–137) ovat pitäneet talonnimiä suhteellisen nuorina, he ovat nimittäin sijoittaneet niiden syntyajan vasta keskiajan ja uuden ajan taitteeseen. Ajoituksen kriteerinä on se, että Länsi-Suomen henkilönnimipohjaiset talonnimet perustuvat yleensä sellaisten isäntien nimiin, jotka ovat hallinneet taloja aikaisintaan 1500-luvun lopulla ja 1600-luvun alussa. Lisävahvistusta antavat asiakirjat: niissä talonnimiä alkaa olla pääasiassa vasta 1500-luvun lopulla (Jutikkala 1968: 6).

Monissa tutkimuksissa on kuitenkin pystytty osoittamaan Länsi-Suomesta talonnimiä, joista on mainintoja jo keskiajan lähteissä (esim. Aulis Oja 1944: 184–188 ja siinä mainittu kirjallisuus; Matti Oja 1970: 48–59; Matti Oja 1976: 81–99). Useimmat tutkijat pitävätkin talonnimiä vanhempina, ainakin keskiajalta periytyvinä. On huomautettu, että asumukset ovat kulttuurin kannalta kaikkein keskeisimpiä paikkoja, joten ei ole luontevaa otaksua, että niistä olisi uudelle ajalle asti puhuttu vain appellatiivisia ilmauksia käyttäen (Kiviniemi 1975: 44). Sen, että talonnimiä on asiakirjoissa ennen 1500-luvun puoltaväliä niukasti, selittää asiakirjojen luonne: talonnimien tärkeimmät lähteet eli maakirjat alkavat vasta 1540-luvulta (Kerkkonen 1967: 5–23; Kerkkonen 1968: 108–112; Suvanto 1987: 61–64, 150–151).

Sukunimen kriteerinä pidetään periytymistä: kyseessä on suvussa kulkeva nimi, kuten termi itse jo sanoo. Suomalaisten sukunimien ikääminen on osoittautunut kenties vielä hankalammaksi ongelmaksi kuin talonnimien

¹ Artikkelin pohjautuu Helsingin yliopistossa 25. marraskuuta 1988 pidettyyn väitöksenalkajaisitelmään.

ikäminen. Henkilönnimitutkimuksemme uranuurtaja A. V. Forsman otaksui, että Suomessa oli käytössä sukunimiä jo esikristillisenä aikana (1894: 119–132). Hänen käsitykseensä ovat useat tutkijat yhtyneet (esim. Jutikkala 1958: 58–59, 135–136), mutta myös epäilyjä on esitetty. On arveltu, että Suomen esihistoriallisen ajan suhteellisen vähälukuisen väestön yhteiskuntajärjestelmä on tuskin edellyttänyt sukunimien käyttöä; yksi yksilönnimi on ilmeisesti riittänyt identifioimaan henkilön ja erottamaan hänet muiden joukosta (esim. Närhi 1972: 42; Kiviniemi 1982: 41). Eero Kiviniemi (1982: 41) on kuitenkin pitänyt mahdollisena, että jo pakanuuden ajan lopulla yksilönnimiin saattoi liittyä sellaisia lisänimiä, jotka siirtyivät polvesta toiseen.

Sukunimien ikäämisen tekee hankalaksi juuri se, että monet sukunimet ovat kehittyneet lisänimistä eikä ole kielellisiä tuntomerkkejä, joiden avulla lisänimet ja sukunimet voitaisiin erottaa toisistaan. Tästä samasta syystä voi sukunimen ja talonnimien suhde olla pulmallinen. Lisäniminä voidaan käyttää erilaisia nimenhaltijaa luonnehtivia ilmauksia, mutta lisänimiksi sopivat myös esimerkiksi isän tai äidin nimi tai nimenhaltijan asuinpaikan nimi. Myös talonnimet esiintyvät lisäniminä. Jos lisänimistä on tullut periytyviä, ne ovat kehittyneet sukunimiksi, ja näin myös lisäniminä käytetyt talonnimet ovat voineet saada sukunimen funktion. — Yhtä hyvin kehitys on kuitenkin voinut käydä toisin päin. Talonnimien luonnollisin aihe on omistus, sillä juuri omistajan perusteella talot parhaiten voidaan erottaa toisistaan. Talonnimiksi ovat siis voineet siirtyä omistajien nimet, ja siinä vaiheessa kun sukunimet jo olivat käytössä, myös niistä on voinut tulla talonnimiä.

Tutkimassani Kirvun talonnimistössä (Lehikoinen 1988) on runsaasti todisteita siitä, että asukkaat ovat taloja nimettäessä olleet keskeisessä asemassa. Kirvun talonnimistä yli 85 % pohjautuu omistajan nimeen. Vaikka omistajuus muuallakin on yleensä osoittautunut talonnimien tavallisimmaksi aiheeksi, on omistajan ilmaisevien talonnimien osuus Kirvussa kuitenkin huomiota herättävän suuri. Runsas kolmannes Kirvun talonnimistä on samalla sellaisenaan omistajan etunimiä, puhuttelunimiä tai sukunimiä, esim. *Iivari*, *Antinjussi*, *Matinjussin Pieni-Jussi*, *Suutari-Mikko* (omistajan etunimen tai etunimeen perustuvan puhuttelunimen mukaan), *Heija*, *Suni*, *Salon Lappalainen*, *Suutari-Munukka* (omistajan sukunimen tai sukunimeen perustuvan puhuttelunimen mukaan).

Asukkaiden tärkeyttä osoittaa myös se, että talonniminä voitiin Kirvussa käyttää erilaisia perheennimityksiä. 1940-luvun alussa lähetti kirvulainen Hilma Monto Karjalan paikannimikilpailuun tietoja kotikylänsä Maamäen nimistä. Kotikylänsä talot hän luetteli seuraavasti (NT): »Niitä ol Honkamäkköist, Pekkukkolaist, Iivarlaist, Hämäläist, Tuomarttilaist, Marttilaist, Inkiläist, Eemelläist, Sarvelaist, Piriläist, Pekkolaist, Alatupalaist, Sopelaist,

Pirianttilaist, Niitlahtoist, Somerikkolaist, Monnolaist, Anhuuhtast, Mart-huuhtast, Atilaist, Räätelpekkolaist, Tuomaalaist, Teräväist, Räikköst, Ala-heikkiläist, Yläheikkiläist, Nuutlaist, Ierikkalaist, Kuoppalaist ja Hämäläist.» Hilma Monto on siis käyttänyt taloista monikollisia asukkaidennimityksiä, ja tällainen talonnimityyppi olikin Kirvussa varsin tavallinen. Asukkaiden-nimitysten pohjalta ovat syntyneet myös *joukku*-loppuiset talonnimet, esim. *Mikinjoukku*, *Suurijoukku*.

Asukkaiden ja omistajien nimien ensisijaisuus talonnimiin verrattuna näkyy Kirvussa myös talonnimistön vaihtuvuudessa ja nuoruudessa. Aineiston talonnimistä suunnilleen puolet tuli käyttöön vasta 1900-luvulla. Syynä nimistön nuoruuteen oli, että omistajan vaihtuessa talonnimikin useimmiten vaihtui uuden omistajan nimen mukaiseksi. Noin viidesosalla niistä taloista, joiden nimet ovat tutkimuksessa mukana, oli kaksi tai useampia eri-ikäisiä eri omistajien nimiin pohjautuvia nimiä. Esim.

Aatamila (om. Aatami Illi 1900-luvun alussa) ~ *Illin Juhana* (om. Juho Illi 1920-luvulla)

Arponen (om. Matti Arponen 1800-luvun puolivälissä) ~ *Komi* (om. Mikko Komi 1800-luvun lopulla)

Hannola (om. Hannu Hämäläinen 1600-luvulla) ~ *Paavola* (om. Paavo Hämäläinen 1700-luvun jälkipuolella)

Aatula (om. Aatami Räihä 1800-luvun lopulla) ~ *Aatunaatami* (om. Aatami Ollinpoika Räihä 1900-luvun alussa) ~ *Aatunjussi* (om. Juho Aataminp. Räihä 1930-luvulla)

Matska (om. Matti Hämäläinen 1700-luvun jälkipuolella) ~ *Matskanolli* (om. Olli Matinp. Hämäläinen 1800-luvun lopulla) ~ *Ollinheikkilä* (om. Heikki Hämäläinen 1930-luvulla)

Labiilius näkyy myös rinnakkaisnimistön runsautena: noin puolella kaikista aineiston nimistä on rinnakkaisnimi, ja jos talosta käytettiin esimerkiksi sijaintiin perustuvaa nimeä, sillä hyvin usein oli myös omistajan nimeen pohjautuva rinnakkainen.

Sukunimien ja talonnimien keskinäinen suhde on Kirvussa ongelmaton: sukunimet ovat selvästi talonnimiä vanhempia, ja kehitys on kulkenut sukunimestä talonnimeksi eikä päinvastoin. Jo Kirvun vanhimmassa, vuodelta 1543 peräisin olevassa maakirjassa (VA 5000) on useimmille isännille merkitty etunimen lisäksi toinen nimi, joka sen jälkeen kulkee talossa johdonmukaisesti isältä pojalle. Esimerkkejä:

Joan ahoka 1543 (VA 5000: 78v) → per Jonsson Ahokas 1595 (VA 5711: 8) → Erich Peersonn Ahokass 1677 (VA 8681: 220v) → Matts Mich:s: Ahokas 1744 (VA 9961: 278v) → Michel Ahokas 1774 (VA 10328: 219) → Anders Ahokas 1782 (VA 10395^a: 239) → Pähl Mattsson Ahokas 1827 (MHA jb: 332)

Joan ingen 1543 (VA 5000: 78) → Mattz ingin 1557 (VA 5137: 18) →

Ifuar Ingingen 1635 (VA 8547: 9) → Hendrich Inging 1774 (VA 10328: 223)
→ Matts Henricsson Ingingen 1827 (MHA jb: 335)

Anti leglen 1543 (VA 5000: 81) → Lasse leulein 1595 (VA 5711: 8v) →
Jöran Larsson Löylän 1695 (VA 8713: 244) → Lars Läylyin 1753 (VA
10075: 705) → Jacob Läylöin 1782 (VA 10395^a: 253) → Walborg Nilstr.
Läylöin 1827 (MHA jb: 342v)

Hinric paxialka 1543 (VA 5000: 78v) → Lars Paxujalka 1646 (VA 8583:
338) → Matz Larssⁿ Paxujalka 1707 (VA 9801: 41v)

Nimi siis periytyy, ja voidaan puhua sukunimistä. Talonnimet sen sijaan ilmestyvät maakirjoihin vasta niin myöhään kuin 1800-luvun lopulla, 1875 (MHA jb). Kansanomaisenkin nimiaineisto kertoo kehityksen kulkeneen juuri tähän suuntaan: aineistossa on miltei 300 talonnimeä, joiden lähtökohdaksi on omistajien sukunimi, mutta vain yksi tapaus, jossa sukunimi voidaan varmasti todeta talonnimestä syntyneeksi, sn. *Brusila* (esim. Bertil Brusila 1753, VA 10075: 706) < tn. *Brusila* (*Brusila, esim. 1739, VA KK 231: 200) < en. *Brusius* (Brusius Jöransson, esim. 1645, VA 8583: 334). — Kirvussa vallinnut tilanne oli hyvin samanlainen kuin se, jollaista Turun Sanomien kirjeenvaihtaja-avustaja vuonna 1873 kuvasi Saimaan rantapitäjistä: »Useasti taloilla ei ole nimeä vaan numeronsa, mutta sen sijaan on joka ihmisellä 'sukuma-nimensä'. Jos nyt talon omistaja on esim. Heiskanen, niin on talo hänen aikansa Heiskala. Jos taas Heiskanen ostaa nimettömän talon, niin saa talo hänen nimensä, mutta joutuuko hän esim. Pajula nimiseen taloon, niin häntä sanotaan Pajulan Heiskaseksi. Tämä tapa on minusta soma ja sietäisi muuallakin juurtua.»

Turun Viikkosanomien avustaja oli ilmeisesti länsisuomalainen. Itäsuomalaiset sukunimet herättivät hänen huomionsa, sillä hän kirjoitti aikana, jolloin usealla länsisuomalaisella talonpojalla ei vielä ollut sukunimeä. Länsi- ja Itä-Suomessa sukunimien ja talonnimien kehitys on nimittäin kulkenut eri suuntiin. Länsi-Suomessa talonnimet ovat ainakin uuden ajan alusta lähtien olleet primaareja ja pysyviä mutta asukkaiden nimi on vaihtunut, jos he ovat muuttaneet talosta toiseen. Suhteellisen myöhään, osittain vasta sukunimilain tultua voimaan vuonna 1921, on lisäniminä käytettyjä talonnimiä kuten muitakin lisänimiä Länsi-Suomessa ruvettu käyttämään periytyvinä sukuniminä. (Kysymyksestä esim. Forsman 1894: 125; Rauvola 1958: 93–94; Nissilä 1962: 54; Blomqvist 1988: 17–22, 216–222.) Itä-Suomessa sen sijaan sukunimet ovat olleet tärkeämpiä. Talonnimet eivät koskaan ole nousseet määrääviksi vaan sukunimi on kulkenut perinnöllisenä polvesta toiseen ja asukkaat ovat säilyttäneet nimensä taloa vaihtaessaankin; sen sijaan talonnimi on helposti vaihtunut omistajan nimen mukaan (Voionmaa 1969: 187–188, 195–198; Jutikkala 1958: 59).

Siihen, että omistajan nimi ja taloa asuttaneen perheen tai suvun nimi on Itä-Suomessa ollut talonnimeä tärkeämpi, on historialliset ja yhteiskunnalliset syynsä. Sellainen on ollut itäsuomalaisen kaskea viljelevän väestön asutuksen luonne. Vielä uuden ajan alussa asutus oli kiertoasutusta. Samalla paikalla asuttiin enintään 10–20 vuotta, minkä jälkeen asumus jätettiin autioksi ja siirryttiin uuteen paikkaan kaskeamaan. Kaskan omistuskin oli osittain tilapäistä: se alkoi kaskan merkitsemisestä ja jatkui niin kauan kuin kaskea viljeltiin (Jutikkala 1958: 18–19).

Kun asutus ja maanomistus ei ollut kovin pysyvää, nousivat taloja tärkeämmiksi kaskia raivaavat ja viljelevät yhteisöt ja taloja asuttavat ihmiset, ja kommunikaatiotilanteissa oli ilmeisesti useammin tarvetta viitata näihin yhteisöihin kuin itse taloihin. Kruunun puolestaan oli otettava asutuksen vakiintumattomuus huomioon verotuksen järjestämisessä: kun verotusta ei voitu kohdistaa pysyviin taloihin ja maa-aloihin, se kohdistettiin talonpoikiin. Ainakin osassa Itä-Suomea ei talo vielä 1500-luvullakaan ollut kiinteä verotusyksikkö. Verotuskäytäntö taas sai aikaan sen, että Länsi-Suomessa verotusluetteluihin merkittiin verotettavien talojen nimet, Itä-Suomessa taas verotuksen kohteena olevat talonpojat. Näin hallinto ja oikeudenkäyttö vaikuttivat siihen, että Itä-Suomessa sukunimet vakiintuivat viralliseen käyttöön jo varsin varhain, mutta Länsi-Suomessa talonnimet säilyivät ensisijaisina aina 1900-luvulle asti. (Jutikkala 1958: 58–59; Pirinen 1982: 50–54.)

Pääasiassa kaskiviljelylle rakentuva taloudellinen järjestelmä oli pohjana karjalaiselle suurperhelaitokselle. Siitä on tietoja jo 1500-luvulta, ja se säilyi elinvoimaisena aina 1800-luvun loppupuolelle, osin 1900-luvulle asti (Piha 1964: 29–30; Sarmela 1980: 180–183). Myös se on todennäköisesti vaikuttanut talojen asukkaiden ja omistajien nimien tärkeyteen karjalaisalueilla. Suurperhelaitoksen vallitessa perheen ja suvun merkitys korostui. Väinö Voionmaa on tähdentänyt, että kun talousjärjestelmä ei sitonut kansaa maahan vaan edellytti liikkuvaa elämänmuotoa, oli tarpeen antaa yhteiskunnalle kiinteyttä korostamalla perhesiteitä perityn sukunimen avulla (1969: 188).

Talonnimien toissijaisuutta lisäsi nähtävästi myös se, että suurperheiden jakautuminen tapahtui vähitellen eikä heti synnyttänyt itsenäisiä taloja. Yhteydet kantataloon säilyivät pitkään, ja osaperheet itsenäistyivät aluksi vain osittain. Ensimmäinen kehitysaste oli jakautuminen eri ruokakuntiin, jotka kuitenkin asuivat yhdessä ja joiden tuotanto oli yhteinen. Vähitellen ruokakunnat saattoivat erota omiin asumuksiinsa, mutta usein ainakin osa rakennuksista, esimerkiksi sauna ja riihi, säilyivät yhteisessä käytössä. (Voionmaa 1969: 452–453, 456–458.) Tällaisissa oloissa ei niinkään ollut tarvetta käyttää varsinaisia talonnimiä mutta sitä useammin jouduttiin viittaamaan

suurperheen osaperheisiin. Tähän tehtävään sopivat hyvin esimerkiksi perheennimitykset tai isännän nimen paikallissijamuodot: voitiin puhua Anttilaisista tai Antinjoukosta tai Antille menemisestä ja Antilla olemisesta. Selvemmin talonnimeksi tunnistettava *la, lä* -johtiminen tyyppi, siis *Anttila, Mikinanttila, Sunila* jne., näyttää vakiintuneen Kirvun nimistöön varsin myöhään. Sen ekspansio kautena on ilmeisesti ollut vasta 1700-luvun loppu ja 1800-luvun alku (Lehikoinen 1988: 231–240).

Suku- ja perhekeskeisyys heijastuu karjalaisesta yhteiskunnasta monella tapaa. On todettu, että talonpidon toisarvoisuus näkyy jopa karjalaisessa tarinaperinteessä. Karjalasta puuttuvat esimerkiksi talonpidon ympärille syntyneet varallisuustarinat, sellaiset kuin talon rikkautta kartuttavista paroista, trulleista ja talonhaltijoista kertovat (Sarmela 1987: 159–177). — Tämä ei kuitenkaan merkitse, ettei talojakin olisi Karjalassa vanhastaan nimitetty. Sekä Itä- että Länsi-Suomessa on ilmeisesti ollut pyrkimys, että talolla ja sen asukkailla olisi sama nimi; tällainen tilannehan on monessa mielessä käytännöllisin. Olojen mukaan kehitys on kulkenut eri suuntiin niin, että joko talo tai sen asukkaat ovat määränneet nimen. Karjalassa talot ovat vanhastaan olleet vähämerkityksisempiä kuin taloja asuttaneet yhteisöt, ja nimisysteemissä arvojärjestys on säilynyt nykypäiviin asti.

LÄHTEET

- BLOMQVIST, MARIANNE 1988: Från tillnamn till släktnamn i österbottensk allmogemiljö. Arkiv för Svenska Österbotten 18. Skrifter utgivna av Svensk-Österbottensiska Samfundet 44. Vasa.
- FINNE, JALMARI 1921: Kerrostumat paikannimissä. — HAik 19.
- FORSMAN, A. V. 1894: Tutkimuksia Suomen kansan persoonallisen nimistön alalla I. Hki.
- HAik = Historiallinen Aikakauskirja. Julk. Suomen Historiallinen Seura ja Historian Ystävien Liitto. Hki.
- HArk = Historiallinen Arkisto. Toimittanut Suomen Historiallinen Seura.
- HTF = Historisk Tidskrift för Finland. Utgiven av Historiska föreningen. Helsingfors.
- JUTIKKALA, EINO 1958: Suomen talonpojan historia. Toinen, uudistettu ja lisätty laitos. SKST 257. Turku.
- 1968: Hemmansnamnen och jordeböckerna. — HTF 52. Helsingfors.
- KERKKONEN, GUNVOR 1967: Bönder — gårdar — byar i namnbelägg. Jordägare och jordägare i äldsta historiska källmaterial. HArk 61. Turku.
- 1968: Bondenamnen, gårdsnamn och hemmansnamn. — HTF 52. Helsingfors.
- KIVINIEMI, EERO 1975: Paikannimien rakennetyypeistä. Suomi 118: 2. Forssa.
- 1982: Suomen varhaisiin henkilönnimisysteemeihin liittyviä ongelmia. — Suku ja tieto. Sukututkimuspäivien esitelmiä 1979–1980. Suomen Sukututkimusseuran julkaisuja 34. Hki.

Suomen talonnimien ja sukunimien suhteesta

- LEHIKAINEN, LAILA 1988: Kirvun talonnimet. Karjalaisen talonnimisysteemin kuvaus. SKST 493. Hämeenlinna.
- MHA = Maanmittaushallituksen arkisto. Hki.
- MHA jb = Maakirjat (jordeböcker).
- NT = Kotimaisten kielten tutkimuskeskuksen nimitoimiston kokoelmat. Hki.
- NISSILÄ, VILJO 1962: Suomalaista nimistöntutkimusta. SKST 272. Hki.
- NÄRHI, EEVA MARIA 1972: Ei susikaan sukunimestään suutu. Katsaus suomalaisten sukunimiin. — Nimikirja. Kalevalaseuran vuosikirja 52. Vaasa.
- OJA, AULIS 1944: Varsinais-Suomen kylän- ja talonnimien historiaa. — HAik 42.
- OJA, MATTI 1970: Ristimänimistä johtuneet vanhan Tammelan kantatalojen nimet. — Lounais-Hämeen Kotiseutu- ja Museoyhdistyksen vuosikirja 39. Forssa.
- 1976: Ristimänimistä johtuneet kantatalojen nimet Humppilassa, Jokioisissa, Somerniemellä, Somerolla, Urjalassa ja Ypäjällä. — Lounais-Hämeen Kotiseutu- ja Museoyhdistyksen vuosikirja 45. Forssa.
- PIHA, KALEVI 1964: Suurperhe karjalaisessa työyhteisössä. Karjalainen suurperhe sosiaaliantropologian ja sosiaalipsykologian valossa. Turun yliopiston sosiologian laitos, sarja B: 6. Turku.
- PIRINEN, KAUKO 1982: Savon historia II: 1. Rajamaakunta asutusliikkeen aikakaute-
na 1534—1617. Pieksämäki.
- RAUVOLA, AARNE 1958: Länsi-Suomen talonpoikaisista sukunimistä. Vain Johaninpoikia ja Eerikintyttäriäkö? — Genos. Suomen Sukututkimusseuran aikakauskirja 28. Hki.
- SARMELA, MATTI 1980: Zur Kulturökologien der Grossfamilie. — Congressus Quintus Internationalis Fenno-Ugristarum. Turku 20.—27. VII 1980. Pars IV. Turku.
- 1987: Vienan neitsyt ja Härmän häjy. Pohjoisen Karjalan ja Etelä-Pohjanmaan kulttuuriekologista vertailua. — Carelia rediviva. Juhlakirja professori Heikki Kirkiselle 22. 9. 1987. Joensuu.
- SKST = Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran Toimituksia.
- SUVANTO, SEPPO 1987: Knaapista populiin. Tutkimuksia erilaistumisesta Satakunnan talonpojistossa vuosina 1390—1571. Historiallisia Tutkimuksia 142. Vammala.
- VA = Valtionarkisto. Hki.
- VA KK = Suomen sukututkimusseuran toimittama kirkonkirjojen kopiokokoelma.
- VOIONMAA, VÄINÖ 1969 (1915): Suomen karjalaisen heimon historia. Toinen, muuttamaton painos. Porvoo.

House-names and owner-names

LAILA LEHIKAINEN

All over Finland there are houses with the same name as their owner's surname. Yet it is often not easy to determine which function of the name is the primary one.

There are two theories concerning the age of Finnish house-names. Jalmari Finne (1921) and Eino Jutikkala (1958) have argued that they date from the end of the middle ages and the beginning of the modern age. The criterion has been the fact that West Finnish house-names

which are based on personal names usually derive from owners who occupied the houses no earlier than the end of the 16th century and the beginning of the 17th century. Because the dwellings are culturally important places, however, most scholars consider that the house-names are older, dating at least from the middle ages proper. Many studies have shown that in Western Finland there are house-names which are mentioned in medieval

sources. In Eastern Finland the house-names are in general much younger.

The dating of Finnish family-names has proved even more difficult. A. V. Forsman, the pioneer of research on Finnish personal names, assumed (1894) that family-names were in use in Finland even in pre-Christian times. Many scholars have agreed, but it has also been suggested that family-names can scarcely have been necessary during the prehistoric period in Finland, since the country was so sparsely populated; a single personal name would have sufficed to identify a person.

A particular problem in the dating of family-names is the fact that many have developed from additional names which were linked to the original individual name. The only difference between additional names and family-names is that the latter are inherited while the former are not; there are no linguistic differences between the two. For this reason the relation between family-names and house-names may also be problematic. Additional names may consist of many different kinds of expressions, including the dwelling-place of the person in question; in this way, a house-name used as an additional name could take on the function of a family-name. Furthermore, this development could equally well occur in the opposite direction. The most natural motif for a house-name is ownership, because it is precisely in terms of ownership that the houses could best be distinguished. Owners' names may thus have been transferred to house-names, and during the stage when family-names were in use these too could have become house-names.

The development of family- and house-names has taken different courses in Western and Eastern Finland. In the west, at least since the beginning of modern times, house-names have been primary and permanent while occupants' names have changed if they have moved from one house to another. It was not until relatively late, to some extent not even until the Family-Name Act of 1921, that house-names which were used as additional names began to be used as inherited family-names, as were other

additional names in Western Finland. In the east, on the other hand, family-names were more important. House-names have never been predominant there; the family-name has been inherited from generation to generation, and people have retained their name even when moving house, whereas the house-name could easily change when the owner changed.

The reason why the occupant's family-name was more important in Eastern Finland lies in the nature of the burn-beating settlements there. Even in the beginning of modern times the settlements were periodical: the same area was occupied for 10–20 years at most, before the settlers moved on elsewhere. Because of this impermanence, the burn-beat communities themselves became more important than the actual houses. In communication situations it was evidently more helpful to refer to the people themselves rather than the houses. The impermanence of the settlements was also something that the tax authorities had to take account of. At least in parts of Eastern Finland, even in the 16th century the house was not yet a fixed taxation unit, and it was not the house-names that were marked in the tax records but the names of the tax-paying peasants. In this way the government contributed to the establishing of family-names in Eastern Finland for official use relatively early.

An economic system based on burn-beating was the basis for the extended family units of the Karelians. This was probably another reason for the importance of the names of the house-owners and occupiers. Such a community stressed the significance of the family and the extended family, and since the economic system involved a semi-nomadic way of life, family bonds were emphasized by means of an inherited family-name.

In both Eastern and Western Finland there has evidently been a tendency for both houses and their occupiers to have the same name. Different circumstances have given rise to different developments, with either the house or the occupants determining the name.